

วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ชนิดไร้เซลล์ (ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่)

สิ่งที่ท่านควรทราบ

1. โรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน คืออะไร และป้องกันได้อย่างไร

คอตีบ เกิดจากพิษของเชื้อคอตีบที่ทำให้มีการอักเสบในลำคออย่างรุนแรง จนอาจทำให้หายใจไม่ได้ และอาจทำให้หัวใจวายได้ เชื้อแพร่มาจากลำคอของผู้ที่เป็นพาหะ

บาดทะยัก เกิดจากพิษของเชื้อบาดทะยักที่เข้าร่างกายทางบาดแผล ทำให้มีอาการชักรุนแรงจนเสียชีวิตได้

เชื้อบาดทะยักมีอยู่ทั่วไปในสิ่งแวดล้อม

ไอกรน เกิดจากเชื้อไอกรนซึ่งแพร่มาจากลำคอของผู้ป่วยหรือผู้ที่เป็นพาหะ ทำให้มีอาการไออย่างรุนแรงเป็นเวลานาน ในเด็กเล็กอาจไอจนหยุดหายใจ ชัก ชีวโคจรหักได้ ส่วนในเด็กโตหรือผู้ใหญ่อาจทำให้เกิดภาวะแทรกซ้อน เช่น ปอดอักเสบ จนต้องเข้ารับการรักษาในโรงพยาบาลได้

โรคคอตีบ บาดทะยัก และไอกรน สามารถป้องกันได้ด้วยวัคซีน

2. วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนชนิดไร้เซลล์ (ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่) คืออะไร

วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน เป็นวัคซีนที่ให้น้องเด็กแรกเกิด 5 เข็ม เริ่มให้ตั้งแต่อายุ 2 เดือนถึงอายุ 6 ปี เมื่อเด็กมีอายุเพิ่มขึ้น ภูมิคุ้มกันที่เกิดจากวัคซีนที่ได้รับในวัยเด็กเริ่มลดน้อยลง จึงต้องมีการกระตุ้นด้วยวัคซีนซ้ำเมื่ออายุ 10-18 ปี

แต่เดิมวัคซีนที่ใช้ฉีดกระตุ้นนี้เป็นวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (ไม่มีไอกรน) เพราะวัคซีนที่มีไอกรนที่ใช้ในเด็กเล็ก อาจเกิดผลข้างเคียงในเด็กโตและผู้ใหญ่ได้มาก แต่โรคไอกรนสามารถเกิดในเด็กโตและผู้ใหญ่ได้ด้วยและอาจแพร่เชื้อมาให้เด็กเล็กได้ จึงเริ่มนำวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ชนิดไร้เซลล์ ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่มาใช้แทนที่วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (ไม่มีไอกรน) โดยมีการดัดแปลงวัคซีนไอกรนให้บริสุทธิ์ และมีปริมาณสารจากเชื้อไอกรนลดลง ทำให้สามารถฉีดในเด็กโตและผู้ใหญ่ได้อย่างปลอดภัย

วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนสามารถให้พร้อมกับวัคซีนอื่นๆ ได้ในวันเดียวกัน แต่ต้องแยกเข็มฉีด

3. ใครควรได้รับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน และจะต้องให้กี่ครั้ง อย่างไร

ผู้ที่อายุตั้งแต่ 10-18 ปี ควรพิจารณาให้วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน (โดยทั่วไปแนะนำให้เมื่ออายุ 11-12 ปี) เพียง 1 ครั้ง โดยถือเป็นวัคซีนแทนวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก ที่จะต้องฉีด 1 ครั้ง หลังจากนั้นควรได้รับการฉีดวัคซีนป้องกัน คอตีบ-บาดทะยัก (ไม่มีไอกรน) ต่อเนื่องทุก 10 ปี นอกจากนี้อาจใช้วัคซีนนี้ในเด็กอายุ 4-6 ปี แทนวัคซีนเด็กเล็กได้

4. ใครไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน หรือควรเลื่อนการรับวัคซีนนี้

ผู้ที่มีประวัติหรือมีภาวะดังต่อไปนี้ไม่ควรรับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนชนิดไร้เซลล์ ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่

● ผู้ที่เคยมีประวัติแพ้อย่างรุนแรงภายหลังได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ไม่ว่าจะป็นวัคซีนชนิดใด หรือมีปฏิกิริยาแพ้อย่างรุนแรงต่อส่วนประกอบของวัคซีนนี้

● ผู้ที่เคยมีประวัติแพ้อย่างรุนแรงภายหลังได้รับวัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ไม่ว่าจะป็นวัคซีนชนิดใด หรือมีปฏิกิริยาแพ้อย่างรุนแรงต่อส่วนประกอบของวัคซีนนี้

● ผู้ที่มีประวัติพบอาการทางสมองอย่างรุนแรงภายใน 7 วัน ภายหลังได้รับวัคซีนที่มีส่วนประกอบของวัคซีน ไอกรน

● ผู้ที่มีความผิดปกติของสมองหรือลมชักซึ่งยังคงควบคุมไม่ได้

● หากมีไข้ไม่สบายควรเลื่อนการรับวัคซีนไปก่อน ควรรอให้หายป่วยก่อน จึงมารับวัคซีน

กรณีเป็นหวัดเล็กน้อย ไม่มีไข้ สามารถรับวัคซีนได้

5. อาการข้างเคียงที่อาจเกิดขึ้นหลังรับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน

วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนชนิดไร้เซลล์ ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่ สามารถทำให้เกิดอาการข้างเคียงได้เหมือนวัคซีนอื่น ๆ อาจมีปวด บวมบริเวณที่ฉีด ปวดศีรษะ อ่อนเพลีย คลื่นไส้ อาเจียน และมีไข้ได้

การดูแลรักษาอาการข้างเคียง หากปวด บวมบริเวณที่ฉีดให้ประคบด้วยผ้าเย็น หากมีไข้ให้กินยาลดไข้ในขนาดที่เหมาะสม หากอาการข้างเคียงเป็นรุนแรง หรือเป็นมาก ควรรีบปรึกษาแพทย์ทันที และบอกอาการให้แพทย์ทราบโดยละเอียด

6. วัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนอยู่ในแผนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุขหรือไม่ และใครเป็นผู้รับผิดชอบค่าวัคซีน

วัคซีนป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน ชนิดไร้เซลล์ ชนิดสูตรสำหรับเด็กโตและผู้ใหญ่ มีได้อยู่ในแผนการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข ดังนั้นผู้ปกครองหรือผู้รับวัคซีนต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายเอง

7. เด็กจำเป็นต้องได้รับวัคซีนป้องกันโรค คอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรนหรือไม่

เด็กโตทุกคนที่ไม่มีข้อห้ามสำหรับวัคซีนนี้ ควรได้รับวัคซีนเพื่อป้องกันโรครุนแรงจากเชื้อ คอตีบ บาดทะยัก และไอกรน

8. มีสิ่งที่ต้องปฏิบัติอื่นๆ หรือไม่

ผู้ปกครองควรพาเด็กมารับวัคซีนตามกำหนดเวลาที่แพทย์แนะนำเสมอ ในกรณีที่ไม่สามารถมารับวัคซีนได้ตามที่กำหนด ควรรีบมารับทันทีที่ทำได้

ผู้ปกครองควรเฝ้าสังเกตอาการของเด็กในสถานพยาบาลที่ได้รับวัคซีนอย่างน้อย 30 นาที จึงพาเด็กกลับบ้าน และควรสังเกตอาการที่บ้านด้วย หากเด็กมีอาการข้างเคียงภายหลังจากการได้รับวัคซีน ผู้ปกครองควรรายงานให้แพทย์ทราบทุกครั้งก่อนการรับวัคซีนครั้งต่อไป

ผู้ปกครองควรเก็บบันทึกการรับวัคซีนของเด็กไว้ตลอดไป เพื่อเป็นหลักฐานว่าเด็กมีการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคได้บ้างแล้ว

หากมีข้อสงสัยควรปรึกษาแพทย์

รณรงค์ความรู้เกี่ยวกับวัคซีนสำหรับประชาชน
แห่งประเทศไทย ร่วมกับ กระทรวงสาธารณสุข